

Страсбург, 24 Жовтня 2022 року

Висновок 1091/2022

CDL-AD(2022)023

Оригінал Англійською

ЄВРОПЕЙСЬКА
КОМІСІЯ ЗА ДЕМОКРАТІЮ ЧЕРЕЗ ПРАВО
(ВЕНЕЦІАНСЬКА КОМІСІЯ)

УКРАЇНА

КОРОТКИЙ СПІЛЬНИЙ ВИСНОВОК AMICUS CURIAE

ВЕНЕЦІАНСЬКОЇ КОМІСІЇ
І ГЕНЕРАЛЬНОГО ДИРЕКТОРАТУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
І ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА (DGI) РАДИ ЄВРОПИ

З ПЕВНИХ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ
З ВИБОРАМИ (ПРИЗНАЧЕННЯМ) ТА ДИСЦИПЛІНОЮ
ЧЛЕНІВ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ

На основі коментарів з боку

П. Ніколае ЕСАНУ (колишній член, Республіка Молдова)
П. Мартіна КУІЄ (додатковий член, Королівство Нідерланди)
П. Герхарда РАЙСНЕРА (колишній президент КРЄС, експерт DGI,
Австрія)
П. Ганни СУХОЦЬКОЇ (почесний президент Венеціанської
комісії)

Зміст

I. Вступ	3
II. Запит	3
III. Передумова	4
IV. Відповіді на питання Конституційного Суду.....	6
А. Питання 1 - Чи може імплементація процедури відсторонення від посади або припинення повноважень члена Вищої ради правосуддя призвести до припинення діяльності Вищої ради правосуддя, що призведе до недотримання принципу верховенства закону і принципу незалежності суддів, і обмежуючи принцип безперервного функціонування Вищої ради правосуддя, встановлений статтею 131 Конституції?.....	7
Б. Питання 2. Чи може одноразове оцінювання осіб, які як судді вже пройшли оцінювання під час кваліфікаційного оцінювання та під час участі в конкурсі на зайняття посади судді, розглядатися як повторне оцінювання, і чи може таке втручання парламенту буде розцінене як втручання в незалежність судової влади?	8
В. Питання 3. Чи відповідає процедура звільнення членів Вищої ради правосуддя, встановлена Законом № 1635, принципу незалежності судової влади як однієї зі складових принципу верховенства права, закріпленого у статті 8 Конституції України та положеннях статті 19.2 Конституції?	10
Г. Питання 4 - Чи можливе застосування положень Закону № 1798, згідно якому, зокрема, у разі рівної кількості голосів "за" і "проти" при повторному голосуванні голоси членів Етичної ради, з яких принаймні двоє були запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, є вирішальними, призводять до порушення принципу незалежності суддів, закріпленого в статті 126 Конституції України?	11
Д. Питання 5 - Чи може процедура формування та прийняття рішень Вищою радою правосуддя, встановлена відповідно до цього положення Закону № 1798, становити загрозу суверенітету Української держави чи навіть призвести до її порушення?	13
V. Висновок.....	14

I. Вступ

1. Листом від 1 липня 2022 року виконуючий обов'язки Голови Конституційного Суду України пан Сергій Головатий запросив у Венеціанської комісії висновок *amicus curiae* з певних питань, пов'язаних з виборами та дисципліною членів Вищої ради правосуддя України.
2. Пан Ніколае Есану, Пан Мартін Куїє, Пан Герхард Рейснер та Пані Ганна Сухоцька виступили як доповідачі для цього короткого висновку *amicus curiae*.
3. Цей короткий висновок *amicus curiae* було підготовлено на основі перекладу питань на англійську мову та відповідного законодавства. Переклад може неточно відображати оригінальну версію за всіма пунктами.
4. Цей короткий виклад *amicus curiae* був підготовлений на основі зауважень доповідачів. Він був прийнятий Венеціанською комісією на її 132-му пленарному засіданні (21-22 жовтня 2022 року).

11. Запит

5. Запит Конституційного Суду України на короткий виклад *amicus curiae* посилається на Закон № 1635-IX від 14 липня 2021 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя". Цей закон доступний у документі [CDL-REF\(2021\)081](#). Цей закон вносить зміни, зокрема, до Закону Про Вищу раду правосуддя (доступний за кодом [CDL-REF\(2020\)067](#)).

6. Запит на короткий висновок *amicus curiae* сформульовано наступним чином:
"Конституційний суд України наразі розглядає справу за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності підпункту тринадцятого пункту 23 розділу III "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про Вищу раду правосуддя" від 21 грудня 2016 року №1798-VIII, підпункти перший, шостий, одинадцятий пункту 4 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя від 14 липня 2021 року №1635-IX (далі - Закон № 1635) з Конституцією України (конституційність).
Суб'єкт права на конституційне подання [Верховний суд] стверджує, що спірні положення таких законів:

- 1) дозволяють негайне припинення діяльності Вищої ради правосуддя, що створює реальні суттєві загрози принципу безперервного функціонування державної влади;
- 2) встановлюють повторне оцінювання членів Вищої ради правосуддя, які є суддями і вже пройшли оцінювання на відповідність критеріям професійної етики та доброчесності;
- 3) встановлюють процедуру звільнення членів Вищої ради правосуддя, яка не відповідає принципу верховенства права;
- 4) нівелюють встановлений порядок формування Вищої ради правосуддя, порушуючи принцип незалежності суддів, запроваджений статтею 126 Конституції України.

Конституційний суд України звертається до поважної Європейської комісії за демократію через право (Венеціанська комісія) з проханням надати короткий висновок *amicus curiae* з наступних питань:

1. Підпункт шостий пункту 4 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону № 1635 встановлює процедуру відсторонення від посади або припинення повноважень члена Вищої ради правосуддя.

Чи може впровадження цієї процедури призвести до припинення діяльності Вищої ради правосуддя, що призведе до недотримання принципу верховенства права та принципу незалежності суддів та обмеження принципу безперервного функціонування Вищої ради правосуддя, встановленого статтею 131 Конституції?

2. Підпункт перший пункту 4 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону № 1635

встановлює одноразове оцінювання Етичною радою відповідності члена Вищої ради правосуддя (за винятком Голови Верховного суду), обраного (призначеного) на посаду члена Вищої ради правосуддя до набрання чинності цього закону, критеріям професійної етики та добросовісності для посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої Ради правосуддя, які в якості суддів вже пройшли оцінювання під час кваліфікаційного оцінювання або під час участі в конкурсі на посаду судді.

Чи може одноразове оцінювання цих осіб, встановлена законом, розглядатися як повторне оцінювання, і чи може таке оцінювання розглядатися як втручання парламенту в незалежність судової влади?

3. Підпункти з п'ятого по одинадцятий пункту 4 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону № 1635 встановлюють порядок звільнення членів Вищої ради правосуддя.

Чи відповідає процедура звільнення членів Вищої ради правосуддя, встановлена Законом № 1635, принципу незалежності судової влади як однієї зі складових принципу верховенства права, закріпленого у статті 8 Конституції України та положеннях статті 19.2 Конституції?

4. Підпункти від одинадцятого до тринадцятого пункту 23-1 розділу III "Прикінцеві та перехідні положення" Закону № 1798 регулюють процедуру прийняття рішення першим складом Етичної ради, згідно з яким, зокрема, у разі рівної кількості голосів "за" і "проти" при повторному голосуванні голоси членів Етичної ради, з яких не менше двох були запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, є вирішальними.

Чи може застосування цих положень Закону № 1798 призвести до порушення принципу незалежності суддів, закріпленого у статті 126 Конституції України?

5. Пункт 23-1 розділу III "Прикінцеві та перехідні положення" Закону №1798 встановлює порядок формування першого складу Етичної ради та прийняття нею рішень.

Чи може процедура формування та прийняття рішень Вищою радою правосуддя, встановлена відповідно до цього положення Закону № 1798, становити загрозу суверенітету Української держави або навіть призвести до його порушення?"

III. Передумова

7. 5 травня 2021 року Венеціанська комісія опублікувала, відповідно до статті 14а свого Регламенту, терміновий спільний висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права (DGI) щодо проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів, що стосуються процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068). Цей висновок був схвалений Венеціанською комісією на її 127-му пленарному засіданні 2-3 липня 2021 року (далі "Висновок 2021 року").¹ Законопроект № 5068 з подальшими поправками був прийнятий як закон № 1635-IX 14 липня 2021 року.

8. Одним з основних елементів Закону № 1635-IX є те, що була створена змішана національна/міжнародна Етична рада для оцінки кандидатів у члени ВРП та для проведення одноразового оцінювання діючих членів ВРП.

9. Етична рада, до складу якої входять три національні та три міжнародні члени, була заснована 9 листопада 2021 року.² Її Регламент та її "Методологія оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та добросовісності" доступні на її сайті.³ Всі рішення Етичної ради також доступні

---

¹ Венеціанська комісія, CDL-AD(2021)018, Україна – терміновий спільний висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права (DGI) Ради Європи щодо проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068).

² Веб-сайт Етичної ради: https://court.gov.ua/eng/ec/about_ec/about/.

³ https://court.gov.ua/eng/ec/about_ec/14/ (в Регламент були внесені зміни у зв'язку з введенням воєнного стану).

на цьому сайті.⁴

10. Після створення Етичної ради два члени ВРП подали у відставку, і їх відставка була прийнята ВРП 20 січня 2022 року (відповідно до ч. 1, 2 статті 24 Закону України "Про Вищу раду правосуддя"). 22 лютого 2022 року ще десять членів ВРП подали у відставку. Їх відставка була прийнята ВРП в її складі, до якого тоді ще входили ці десять членів. ВРП припинила бути повноважною з 23 лютого 2022 року.

11. Ці відставки створили проблему для функціонування ВРП, зокрема для її кворуму: у той час як Закон Про Вищу раду правосуддя вимагає певного кворуму в 14 членів в деяких конкретних випадках, в інших випадках потрібна присутність половини або двох третин її членів відповідно (Див. статті 30 (2) і 37 (2) Закону про ВРП). Однак стаття 18 передбачає, що ВРП є "повноважною", за умови наявності "щонайменше п'ятнадцяти членів, серед яких більшість становлять судді (включаючи суддів у відставці), та складення ними присяги".

12. Після звільнення членів ВРП за власним бажанням у січні та лютому 2022 року у ВРП залишилося лише 5 членів, включаючи голову Верховного Суду, який є членом ВРП *ex officio*. Не зрозуміло, чи приймала ВРП будь-які рішення з 23 лютого 2022 року, оскільки з початку війни проти України ВРП обмежила доступ до своїх рішень на своєму офіційному сайті.⁵

13. Інші чотири члени ВРП, які не є *ex officio* членами ВРП, були оцінені Етичною радою. Три члени ВРП були визнані "відповідними критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя".⁶

14. Лише один член ВРП, 7 травня 2022 року, був визнаний Етичною радою невідповідним цим критеріям.⁷ Відповідно до пункту 4 частини II. Прикінцеві та перехідні положення Закону № 1635-IX, це рішення Етичної ради призвело до призупинення членства в ВРП цього члена.

15. 23 червня 2022 року відповідний член ВРП подав апеляцію до Касаційного адміністративного суду Верховного суду на рішення Етичної ради з пропозицією про його звільнення. Ця справа все ще перебуває на розгляді Касаційного адміністративного суду, який, однак, не задовольнив прохання про призупинення дії рішення Етичної Ради, тобто Касаційний адміністративний суд не призупинив автоматичне відсторонення члена від ВРП. Таким чином, цей член як і раніше відсторонений від своєї посади у ВРП.

16. Пункт 4 частини II. Прикінцевих і перехідних положень Закону № 1635-IX свідчить, що орган, який обрав або призначив члена ВРП, який був визнаний Етичною радою таким що не відповідає вимогам, має три місяці на те, щоб схвалити або відхилити рішення Етичної Ради. Якщо цей орган не прийме рішення протягом трьох місяців, "такий член Вищої ради правосуддя вважається звільненим відповідно до Закону".⁸

---

⁴ https://court.gov.ua/eng/ec/pres-centr/rishenna_er/.

⁵Новина на сайті Вищої ради правосуддя про обмеження доступу до інформації. (4 березня): "З метою запобігання використанню інформації, що міститься на веб-сайті Вищої ради правосуддя, у злочинних цілях у період воєнного стану в Україні, доступу до реєстру актів Вищої ради правосуддя, реєстру повідомлень суддів про втручання в діяльність, інформація про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, про відсторонення суддів від здійснення правосуддя, список суддів, звільнених Вищою радою правосуддя за вчинення значного дисциплінарного проступку, реєстр автоматизованого розподілу матеріалів серед членів Вищої ради правосуддя, інформація про проекти повісток та виклики осіб на засідання Вищої ради юстиції, інформація про кандидатів на посади членів Вищої ради правосуддя України були тимчасово припинені."

<https://hcj.gov.ua/news/shchodo-dostupu-do-informaciyi-oficijnogo-vebsaytu-vyshchoyi-rady-pravosuddya>.

⁶ https://court.gov.ua/eng/ec/pres-centr/rishenna_er/rishennj_7_07_05_2022_er.

https://court.gov.ua/eng/ec/pres-centr/rishenna_er/rishennj_8_07_05_22.

https://court.gov.ua/eng/ec/pres-centr/rishenna_er/rishennj_09_07_05_22.

⁷ https://court.gov.ua/eng/ec/pres-centr/rishenna_er/rishennj_6_07_05-2022_er/.

⁸ Це положення ще не було включено в законопроект № 5068 (CDL-REF(2021)030), який був

17. Відсторонений член був обраний до ВРП З'їздом представників вищих юридичних навчальних закладів і наукових установ, який, отже, повинен був прийняти рішення до 7 серпня 2022 року, схвалити або відхилити рішення Етичної Ради.

18. Однак З'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів і наукових установ провів своє засідання лише 19 серпня 2022 року. Незважаючи на те, що термін закінчився, і відповідний член вже повинен був вважатися звільненим, З'їзд розглянув його справу, але не зміг набрати необхідної більшості, щоб прийняти рішення щодо відхилення або схвалення рішення Етичної Ради.

19. 22 серпня 2022 року український парламент обрав членами ВРП двох кандидатів, які були визнані Етичною Радою такими, що відповідають критеріям професійної етики та доброчесності.

IV. Відповіді на питання Конституційного Суду

20. Перш ніж відповісти на п'ять конкретних питань Конституційного Суду, Венеціанська комісія і DGI хотіли б підкреслити, що ВРП заснована статтею 131 (7) Конституції України для того аби *"вживати заходів щодо забезпечення незалежності суддів"*. Здійснюючи свої повноваження, ВРП має безпосередній вплив на статус суддів. ВРП бере участь в процесі висунення кандидатур і призначення суддів, просування суддів по службі і їх переведення до вищого суду або дострокового виходу на пенсію. Щоб виконати це завдання, ВРП повинна залишатися незалежною від інших гілок влади і повинна складатися з осіб з бездоганною етичною доброчесністю. Участь суддів та інших членів у ВРП засноване на припущенні, що вони привносять в неї доброчесність, незалежність і компетентність. Діяльність ВРП та її здатність виконувати свої завдання залежать від особистих якостей її членів.

А. Питання 1 - Чи може здійснення процедури відсторонення від посади або припинення повноважень члена Вищої ради правосуддя призвести до припинення діяльності Вищої ради правосуддя, що призведе до недотримання принципу верховенства права та принципу незалежності суддів, та обмеження принципу безперервного функціонування Вищої ради правосуддя, встановленого статтею 131 Конституції?

21. У низці висновків⁹ Венеціанська комісія посилалася на необхідність забезпечення безперервного функціонування Конституційного Суду. Наприклад, перерва більш ніж на рік у роботі Конституційного Суду України послужила джерелом думки про можливі конституційні та законодавчі покращення для забезпечення безперервного функціонування Конституційного Суду України у 2006 році.¹⁰

22. Виникає питання, чи встановлює стаття 131 Конституції конкретний "принцип безперервного функціонування Вищої ради правосуддя". Відповідно до принципів верховенства права і поділу влади, законодавча і виконавча влада повинні діяти сумлінно, щоб гарантувати, що державні органи, включаючи Вищу раду правосуддя, можуть функціонувати без невиправданих перерв. Однак питання про те, необхідно чи корисно встановити окремий принцип "безперервного

представлений Венеціанській комісії для її термінового спільного висновку [CDL-AD\(2021\)018](#) на законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів, що стосуються процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП.⁹ Венеціанська комісія, CDL-AD(2006) 017 Висновок про поправки до Закону Про Конституційний Суд Вірменії, пункти 22, 31(2); CDL-AD (2007) 036 Висновок про проект поправок до Закону Про Конституційний Суд, Цивільного процесуального кодексу та Кримінально-процесуального кодексу Азербайджан, § 16; CDL-AD(2011)050cor, Висновок щодо проекту поправок і доповнень до Закону Про Конституційний Суд Сербії, § 17; CDL-AD(2015)024, висновок щодо проекту інституційного Закону Про Конституційний Суд Тунісу, § 27; CDL-AD(2016)017, Грузія - висновок про поправки до органічного закону Про Конституційний суд і до Закону про конституційне судочинство, § 53; CDL-AD(2017)001, Словачька Республіка - Висновок з питань, що стосуються призначення суддів Конституційного Суду, § 43.

¹⁰ Венеціанська комісія, висновок про можливі конституційні та законодавчі поліпшення для забезпечення безперервного функціонування Конституційного Суду України, CDL-AD(2006)016.

функціонування Вищої ради правосуддя", залишається відкритим для обговорення.

23. Це у владі Конституційного суду України визначати, чи можна тлумачити статтю 131 Конституції в тому сенсі, що вона встановлює такий принцип. Стаття 131 не визначає повноважність ВРП. Положення про те, що *"термін повноважень обраних (призначених) членів Вищої ради правосуддя становить чотири роки"*, відноситься до окремих членів, а не до самої повноважності ВРП. Це правда, що припинення повноважності ВРП може вплинути на здійснення повноважень його членами, а припинення повноважень одного (або декількох) окремого члена(ів) може вплинути на функціонування ВРП. Проте, це два окремих юридичних питання.

24. Навіть якщо визнати, що Конституція дійсно встановлює "принцип безперервного функціонування Вищої ради правосуддя", і цей принцип слід тлумачити в тому сенсі, що він може бути порушений припиненням повноважень окремих членів, це навряд чи може бути витлумачено в тому сенсі, що безперервне функціонування Вищої ради правосуддя повинне бути забезпечене навіть в тих випадках, коли чітко встановлено, що член ВРП не відповідає умовам членства в цьому органі, включаючи добросовісність, і в цьому випадку це членство підірве довіру до судової системи. Таке тлумачення було б несумісне з верховенством права.¹¹

25. Існує безліч можливостей - і одна з них вже матеріалізувалася – за яких переривання функціонування ВРП може статися, наприклад, хвороба або смерть декількох членів, відмова органів, що призначають або обирають члена ВРП обирати або висувати нових членів; або - масова відставка членів з ефектом припинення діяльності через відсутність кворуму. Можливість того, що положення про звільнення окремих членів можуть призвести до втрати кворуму, не може бути достатнім аргументом на користь того, що самі ці положення є порушенням верховенства права і незалежності суддів.

26. Всі державні органи повинні виконувати свої завдання відповідно до Конституції і сприяти ефективному функціонуванню державної влади. Проста можливість того, що численні члени ВРП можуть бути визнані невідповідними критеріям добросовісності і що в результаті число членів, що залишилися, буде недостатньою для кворуму, не повинна призводити до неконституційності вказаного правового положення. Навпаки, незалежність судової влади порушується *de facto*, якщо вищий орган судової адміністрації складається з осіб, яким бракує добросовісності.¹²

Б. Питання 2 - Чи може одноразове оцінювання осіб, які як судді вже пройшли оцінювання під час кваліфікаційного оцінювання або під час участі в конкурсі на посаду судді, розглядатися як повторне оцінювання, і чи може таке оцінювання розглядатися як втручання парламенту в незалежність судової системи?

27. Принцип незмінюваності суддів є ключовим елементом підтримки незалежності судової системи, яка є наріжним каменем верховенства права. "У той же час слід підкреслити, що авторитет судової влади може бути збережений лише в тому випадку, якщо (а) правова система створить належні механізми для забезпечення того, щоб кандидати не призначалися суддями, якщо вони не мають необхідних компетенцій або не відповідають найвищим стандартам добросовісності; і (б) судова система очищається від тих, хто визнаний некомпетентним, корумпованим або пов'язаним з організованою злочинністю. Це важливо не тільки з урахуванням ролі судової влади в правовій державі, а й тому, що суддя, одного разу призначений довічно, в принципі буде незмінним, за винятком обмежених підстав для звільнення".¹³

28. Відсторонення судді від адміністративної посади в судовій системі, наприклад члена Вищої ради правосуддя, не робить такого ж впливу на судову незалежність відповідного судді, як

---

¹¹ Венеціанська комісія, CDL-AD (2016) 007, Контрольний список верховенства права, II.F.1., § 82; Консультативна рада європейських суддів, висновок КРЕС № 24 (2021), §§ 12-18.

¹² Венеціанська комісія, CDL-AD(2021)018, Україна - терміновий спільний висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права (DGI) Ради Європи щодо проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльність дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068), § 16.

¹³ Венеціанська комісія, CDL-AD(2022)005, Хорватія - Висновок про введення процедури відновлення перевірки безпеки шляхом внесення поправок до Закону про суди, §14.

відсторонення судді від винесення судових рішень. Однак оцінювання судді як члена ВРП в кінцевому підсумку також вплине на його або її роботу як судді. Навіть якщо можливе звільнення судді з посади члена Вищої ради правосуддя через негативний результат позачергового оцінювання не вплине безпосередньо на його/її посаду судді, це може поставити під загрозу його/її авторитет і, отже, довіру до судової системи. Це виглядало б логічним тільки в тому випадку, якби висновок Етичної ради про невідповідність призвів до дисциплінарного розслідування, і відповідний суддя міг би в кінцевому підсумку бути відсторонений також від своєї посади судді.

29. Вже у Висновку 2021 року Комісія наполягала на тому, що перевірка діючих членів Вищої ради правосуддя може бути тільки надзвичайним одноразовим заходом: *"Перевірка діючих членів ВРП [Вищої ради правосуддя] Етичною радою відповідно до критеріїв професійної етики і доброчесності може вважатися прийнятною тільки як одноразовий, винятковий захід. Участь міжнародного компонента в Етичній раді є необхідною гарантією для такого виняткового заходу в Україні, який встановлює баланс між незалежністю членів ВРП і необхідністю забезпечення їх доброчесності.*

Відповідно до принципу пропорційності, діючі члени не повинні виключатися з ВРП за незначні порушення".¹⁴

30. Хоча оцінювання кандидатів в принципі не є проблемою, перевірка діючих членів ради правосуддя може бути введена тільки у вузьких особливих обставинах, в крайньому випадку і тільки в тому випадку, якщо звичайні засоби, такі як дисциплінарні заходи і загальні інструменти боротьби з корупцією, не мають достатнього ефекту.¹⁵

31. Цей надзвичайний механізм може бути створений, якщо системні проблеми не можуть бути вирішені за допомогою звичайних дисциплінарних механізмів. Повторне оцінювання вже оцінених раніше суддів навряд чи сумісне з принципом незмінюваності суддів і верховенством права.¹⁶ Як екстраординарний засіб, його слід застосовувати тільки один раз. Судді, які вже пройшли таку перевірку на доброчесність, не повинні проходити повторну перевірку в рамках загального оцінювання. Це, звичайно, не виключає індивідуальних заходів відповідно до дисциплінарного або навіть кримінального законодавства, коли ознаки правопорушення були виявлені в результаті загального оцінювання.

32. Венеціанська комісія не в змозі оцінити, які форми оцінювання або перевірки пройшли діючі члени ВРП і яким чином ці попередні оцінювання відрізнялися від поточного (тобто критерії та/або методи, що застосовувалися, зокрема доступні джерела інформації). В окремих випадках, виявлена нова інформація (*nova reperta*) може узаконити дисциплінарні або кримінальні процедури і може призвести до процедури звільнення відповідно до статті 24 Закону про ВРП.

33. У будь-якому випадку, видається, що будь-який висновок про неконституційність цієї правової бази торкнеться тільки справи осіб, які були визнані такими, що не відповідають критеріям, а не осіб, які подали у відставку ще до того, як вони були оцінені.

34. Іншою проблемою є відмінність між Головою Верховного Суду (який не оцінюється Етичною радою) та іншими суддями (Верховного Суду), які є членами ВРП (які оцінюються Етичною радою). Ця різниця потребує пояснення.

---

¹⁴ Венеціанська комісія, CDL-AD(2021)004, Україна-терміновий спільний Висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права (DGI) Ради Європи щодо проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068), § 59.

¹⁵ Управління Верховного комісаріату ООН з прав людини, інструменти забезпечення верховенства права в пост конфліктних державах, перевірка: Оперативна основа, ООН, Нью-Йорк і Женева, 2006; Венеціанська комісія, CDL-AD(2022)005, Хорватія - висновок про введення процедури відновлення перевірки безпеки шляхом внесення поправок до Закону про суди, § 12.

¹⁶ У пункті 58 спільного термінового висновку CDL-AD (2021) 018 передбачається, що діючі члени (за винятком голови Верховного Суду) не пройшли перевірку. У світлі запиту *amicus curiae* це, мабуть, не так.

35. Різне ставлення до Голови Верховного Суду можна пояснити тим фактом, що Голова Верховного суду за посадою є членом Вищої ради правосуддя. Механізм оцінювання та можливого звільнення Голови Верховного Суду - це зовсім інший механізм, який не можна змішувати з механізмом оцінювання та можливого звільнення членів Вищої ради правосуддя. Тому виняток для Голови Верховного Суду видається виправданим.

В. Питання 3 - Чи відповідає процедура звільнення членів Вищої ради правосуддя, встановлена Законом № 1635, принципу незалежності судової влади як однієї зі складових принципу верховенства права, закріпленого в статті 8 Конституції¹⁷ України та положеннях статті 19.2 з Конституції?¹⁸

36. Метою створення Етичної ради є створення справді незалежної судової системи, включаючи членів ВРП, шляхом усунення членів, які не відповідають критеріям доброчесності. Тому, оцінювання є механізмом відновлення незалежності судової системи. Таким чином, оцінювання не суперечить незалежності, але є її гарантією.

37. Оскільки Етична рада тільки виносить рекомендації, *a priori*, мабуть, не існує проблеми сумісності з верховенством права. Таким чином, проведення 'одноразової перевірки' само по собі не призвело б до ситуації, що перешкоджає функціонуванню ВРП. Запобігання виникненню такої ситуації є спільною відповідальністю всіх зацікавлених сторін:

- а. Етична рада повинна бути обережною у визначенні діючого члена "таким що не відповідає вимогам" і робити це тільки в тому випадку, якщо є "обґрунтовані сумніви у відповідності вимогам" (див. 3.3 Регламенту);
- б. Етична рада повинна пам'ятати про принцип пропорційності, відображений у пункті 1.4 її Методології;
- в. Орган, що призначає чи обирає членів ВРП - при прийнятті рішення за рекомендацією Етичної ради - повинен забезпечити, щоб після звільнення членів негайно починалася процедура нових призначень.

38. На практиці число членів ВРП вже зменшилось нижче кворуму, але не через діяльність Етичної ради, а через численні відставки членів ВРП. Спільна відповідальність усіх зацікавлених сторін, особливо органів, що призначають або обирають членів ВРП полягає в тому, щоб якомога швидше подолати цю ситуацію шляхом лояльного співробітництва.

39. Якщо це лояльне співробітництво з боку одного з органів, що призначають або обирають членів ВРП, відсутнє, повинен існувати механізм розблокування ситуації. Проте автоматичне звільнення, якщо орган не прийме рішення протягом трьох місяців з моменту подання Етичною радою рекомендації про звільнення члена Вищої ради правосуддя, може розглядатися як проблематичне. Ця втрата посади *ex lege* впливає на незалежність судової влади.¹⁹ У деяких випадках це змінює характер рекомендації на певне рішення.

40. Можливо, доведеться розглянути різні причини, які можуть спричинити затримку. Ця проблема може бути вирішена, принаймні частково, якщо, принаймні, буде забезпечено, що

---

¹⁷ "Стаття 8

В Україні принцип верховенства права визнаний і діє.

Конституція України має вищу юридичну силу. Закони та інші нормативні правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Гарантується звернення до суду на захист конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України".

¹⁸ "Стаття 19

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставах, у межах повноважень та в порядку, передбачених Конституцією та законами України".

¹⁹ Це положення ще не було включено в законопроект № 5068 ([CDL-REF\(2021\)030](#)), який був представлений Венеціанській комісії для її термінового спільного висновку [CDL-AD\(2021\)018](#) на законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів, що стосуються процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП.

рішення Верховного суду, яке відхиляє рекомендацію Етичної ради, призведе до відновлення члена у складі ВРП. Щоб визнати цей засіб "ефективним", необхідно забезпечити, щоб до прийняття цього рішення жоден новий член не міг бути призначений замість члена, який був звільнений за замовчуванням, щоб уникнути подвійних призначень. Це цілком може бути так, але частина 5 Перехідних і прикінцевих положень по цій апеляції не містить чітких вказівок з цього питання.

41. Існують також практичні питання, які необхідно враховувати щодо автоматичного звільнення, якщо орган, що призначає або обирає члена ВРП, не може прийняти рішення вчасно. Деякі з них є великими колегіальними органами. Можливо, не вдасться організувати засідання таких великих органів протягом тримісячного терміну, наприклад, для З'їзду суддів²⁰, З'їзду адвокатів²¹, Всеукраїнської конференції прокурорів²² та З'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів і наукових установ²³ з необхідним кворумом.

Г. Питання 4 - Чи можливе застосування положень Закону № 1798, згідно з яким, зокрема, у разі рівного числа голосів "за" і "проти" при повторному голосуванні голоси членів Етичної ради, з яких принаймні двоє були запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, є вирішальними, призводять до порушення принципу незалежності суддів, закріпленого в статті 126 Конституції України?

42. На індивідуальному рівні принцип незалежності суддів означає незалежність кожного судді при здійсненні судових функцій і його або її здатність діяти без будь-яких обмежень, неналежного впливу, тиску, погроз або втручання, прямого або непрямого, здійснюваного законодавчою і виконавчою владою (зовнішня незалежність) або будь-якою особою або авторитетом в судовій системі (внутрішня незалежність).

43. У світлі цих критеріїв на незалежність суддів не вплине той факт, що деякі члени Етичної ради призначаються міжнародними та іноземними організаціями, або той факт, що голоси двох з цих

---

²⁰ Збирається раз на два роки, але може скликати позачерговий з'їзд (пункт 1 статті 130 Закону України "Про судоустрій і статус суддів"). Згідно з пунктом 6 статті 130 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", оголошення про скликання З'їзду суддів України та питання, що підлягають розгляду, повинні бути опубліковані в газетах "Голос України" і "Урядовий кур'єр" не пізніше за тридцять днів до початку роботи з'їзду, а в разі скликання позачергового з'їзду на вимогу зборів суддів - за п'ятнадцять днів до початку роботи з'їзду.

²¹ Відповідно до статті 54 (4) Закону "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" З'їзд адвокатів скликається Радою адвокатів не рідше одного разу на три роки. З'їзд адвокатів скликається в шістдесяті денний термін з ініціативи Ради адвокатів або на вимогу не менше однієї десятої від загального числа адвокатів, включених до Єдиного реєстру адвокатів, або не менше однієї третини рад адвокатів регіонів. Стаття 54 (5) передбачає, що адвокати інформуються про день, час і місце початку роботи З'їзду адвокатів України та питання, винесені на його обговорення, не пізніше, ніж за двадцять днів до дня початку роботи З'їзду.

²² Згідно з пунктом 1 статті 68 Закону "Про прокуратуру", чергова всеукраїнська конференція прокурорів скликається Радою прокурорів України один раз на два роки. За рішенням Ради прокурорів України може бути скликана позачергова конференція. Пункт 2 статті 68 передбачає, що делегати Всеукраїнської конференції прокурорів та запрошені на неї особи мають бути повідомлені про день проведення конференції та питання, що підлягають розгляду, не пізніше, ніж за тридцять днів до початку конференції.

²³ З'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів і наукових установ проводиться не на регулярній основі. Відповідно до статті 13 (8) Закону "Про Вищу раду правосуддя", час і місце проведення з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів і наукових установ визначаються ВРП, а в разі неможливості прийняття рішення ВРП через відсутність достатньої кількості обраних (призначених) його членів-центральною органом виконавчої влади в галузі освіти і науки. Стаття 13 (9) встановлює, що повідомлення про час і місце проведення з'їзду публікується не пізніше, ніж за сорок п'ять календарних днів до його проведення в газеті "Голос України" і публікується на веб-сайті Вищої ради правосуддя або центрального органу виконавчої влади в галузі освіти і науки, якщо воно визначає час і місце проведення з'їзду, а також негайно надсилається навчальним закладам і науковим установам, які делегують своїх представників на з'їзд.

членів є вирішальними у разі рівності голосів.

44. Беручи також до уваги, що Етична рада зазвичай виносить рекомендації, які можуть бути оскаржені безпосередньо у Верховному суді, міжнародну участь можна розглядати як додаткову гарантію незалежності відповідних суддів, оскільки особи, призначені міжнародними та іноземними організаціями, *a priori* будуть більш незалежними від законодавчої та виконавчої влади або осіб і будь-яких органів влади в рамках української судової системи. Включення міжнародних членів може забезпечити гарантії незалежності суддів, оскільки вони додають додатковий елемент об'єктивності, не залучаючись до інтересів, стратегій та політики національних зацікавлених сторін.

45. У своєму документі під назвою "Інструменти забезпечення верховенства права для пост-конфліктних держав - перевірка: Оперативна основа", Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини заявляє, що: *"Тому перехідну кадрову реформу, як правило, має адмініструвати спеціально створений механізм у вигляді комісії. Ця спеціальна комісія повинна бути незалежною, щоб забезпечити справедливе, неупереджене і законне здійснення процесу. Створення незалежної комісії та забезпечення неупередженості її членів може бути непростюю справою (...) Її членами повинні бути видатні добросовісні громадяни, які не пов'язані з політичною партією або колишньою ворогуючою фракцією. Включення до складу комісії осіб, які не є громадянами країни, може підвищити незалежність і легітимність комісії".*²⁴

46. Пункт 59 Висновку 2021 року вже наполягав на тому, що *"участь міжнародного компоненту в Етичній раді є необхідною гарантією для такого виняткового заходу в Україні, який встановлює баланс між незалежністю членів ВРП і необхідністю забезпечення їх добросовісності"*.

47. Вже у своєму Висновку щодо законопроекту «Про антикорупційні суди» Венеціанська комісія заявила, що *"у міжнародному порівнянні немає нічого незвичайного в тому, що антикорупційні інститути створюються за значної підтримки та участі міжнародних донорів, і не є чимось нечуванним, що іноземні громадяни відіграють певну роль в судовій системі; наприклад, в деяких дуже маленьких країнах навіть судді можуть бути іноземними громадянами. Міжнародна участь видається виправданою в конкретній ситуації в Україні з належним урахуванням принципу суверенітету України"*.²⁵

48. Основою для роботи Етичної ради є закон України, який був прийнятий в рамках статті 131 Конституції. Етична рада не конкурує з ВРП і не замінює її. Передбачається, що Етична рада буде створена тільки на обмежений період часу в 6 років. Вона проводить підготовчу роботу для надання допомоги органам, які обирають (призначають) членів Вищої ради правосуддя, у визначенні того, чи відповідає кандидат на посаду члена Вищої ради правосуддя критеріям професійної етики та добросовісності.

49. Більше того, міжнародний елемент впливає лише на склад ВРП, тоді як, будучи національною установою, сама ВРП працює повністю без будь-якої міжнародної участі. Нарешті, всі рішення Етичної ради, які стосуються кандидатів, так і діючих членів ВРП, можуть бути оскаржені у Верховному суді. Таким чином, остаточне рішення у всіх випадках залишається за національним органом.

50. Що стосується переваги голосів двох міжнародних членів, то це вступає в силу тільки в разі повторного голосування, яке є рівним голосуванням. Щоб знайти рішення в разі рівності голосів, український законодавець вибрав одне з декількох можливих рішень як анти-блокуючий механізм. Міжнародні експерти були включені до першого складу Етичної ради з метою підвищення довіри до цього органу. Положення про голосування при рівності голосів послідовно відповідає тій же логіці. Таким чином, правило про переважання голосування, мабуть, не порушує принцип

---

²⁴ <https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/rule-law-tools-post-conflict-states-vetting>, p. 24.

²⁵ Венеціанська комісія, CDL-AD(2017)020, Україна - висновок за проектом Закону «Про антикорупційні суди» та законопроектом «Про внесення змін до Закону Про судоустрій і статус суддів (щодо запровадження обов'язкової спеціалізації суддів з розгляду справ про корупцію та правопорушення, пов'язані з корупцією)», § 49.

незалежності суддів.

Д. Питання 5 - Чи може процедура формування та прийняття рішень Вищою радою правосуддя, встановлена відповідно до цього положення Закону № 1798, становити загрозу суверенітету Української держави або навіть призвести до її порушення?

51. Це у владі Конституційного суду тлумачити Конституцію і визначати точне значення поняття суверенітету в Україні, але положення, яке доручає призначення трьох членів Етичної Ради міжнародними та іноземними організаціями і передбачає, що голоси двох з цих членів мають пріоритет у випадку звичайно, Венеціанська комісія і DGI не вважали б це загрозою суверенітету Української держави.²⁶

52. Ці положення не слід розглядати як такі, що створюють загрозу суверенітету України, оскільки це був суверенний вибір України, і обраний механізм є надзвичайним і тимчасовим²⁷ рішенням; крім того:

- а. рішення Етичної ради є рекомендаціями;
- б. рішення Етичної ради можуть бути оскаржені у Верховному Суді України;
- в. існує кілька прикладів включення іноземного досвіду в судову систему тієї чи іншої країни. Наприклад, серед п'яти членів Конституційного Суду Ліхтенштейну завжди є суддя з Австрії та суддя зі Швейцарії.²⁸ Серед чотирьох членів Конституційного Суду Андорри завжди були судді з Іспанії та Франції²⁹. До складу Конституційного Суду Боснії і Герцеговини³⁰ входять міжнародні судді, і до недавнього часу так було в Косово. В рамках системи загального права навіть часто судді з однієї країни виступають як судді і навіть головних суддів в іншій країні;³¹ така участь у винесенні судових рішень йде навіть далі, ніж міжнародна участь у відборі членів ВРП;
- г. міжнародні та іноземні організації призначають членів Етичної ради не на підставі їх власного суверенного права, а тільки у зв'язку з тим, що вони уповноважені на це Україною, здійснюючи їх відповідно до суверенного вибору України;
- г' навіть якщо половина членів Етичної ради призначена міжнародними та іноземними організаціями, Етична рада залишається українським органом, який регулюється національним законодавством України. Міжнародні та іноземні організації повинні діяти в межах і на умовах, встановлених Україною;
- д члени Етичної ради діють особисто, а не як представники міжнародних і зарубіжних організацій, які їх висунули;
- е Переважна більшість голосів двох міжнародних членів була суверенним вибором української влади з метою підвищення довіри до процесу та його легітимності. Це додаткова гарантія незалежності української судової системи.

53. На думку Венеціанської комісії та DGI, для успішної та надійної виняткової оцінки або перевірки суддів участь міжнародних експертів, вільних від національних інтересів і не залучених

---

²⁶ Дивіться вже Венеціанська комісія, CDL-AD(2021)018, Україна - Терміновий спільний висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права (DGI) Ради Європи щодо проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРПЮ) та діяльність дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068), § 51: "це прийнятно з точки зору національного суверенітету".

²⁷ Венеціанська комісія, CDL-AD(2021)018, Україна - терміновий спільний висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права (DGI) Ради Європи щодо проекту закону Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо процедури обрання (призначення) членів Вища рада правосуддя (ВРП) та діяльність дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068), § 42: "Венеціанська комісія повторює, що вони повинні бути створені тільки на перехідний період, поки не будуть досягнуті передбачені результати. Постійна система може викликати питання конституційного суверенітету".

²⁸ Стаття 104 Конституції.

²⁹ Стаття 96 Конституції та Стаття 11 кваліфікованого Закону Про Конституційний Суд, яка передбачає "статус громадянства за посадою" для членів, які не є андоррцями, під час здійснення їх мандату.

³⁰ Стаття VI.1 Конституції.

³¹ Минулі приклади - Лесото, Сейшельські острови, Уганда, Гонконг (<https://www.info.gov.hk/gia/general/201912/18/P2019121800396.htm>).

до національних конфліктів, є вкрай бажаною.

V. Висновок

54. Це висновок *amicus curiae* слідує лінії думок щодо судових реформ, в тому числі за більш раннім проектом закону, який розглядається Конституційним судом України. Відсутність цілісного підходу з боку української влади, на яке вказувалося в цих висновках, призвело до появи різних, іноді суперечливих законодавчих актів. На момент внесення нових поправок здійснення деяких поправок було ще не завершено.³² Венеціанська комісія та DGI, однак, усвідомлюють серйозні проблеми, з якими стикається Україна наразі. У світлі нападу Росії на Україну зрозуміло, що замість цілісних реформ, за які Комісія виступала протягом багатьох років, проводяться лише часткові реформи.

55. Повторюваною темою в цих думках було занепокоєння щодо функціонування органів судового управління, тобто ВРП (і її взаємовідносин з Вищою кваліфікаційною комісією суддів), включаючи сумніви в добросовісності її членів. Тому комісія і DGI підкреслили важливість "послідовності": судова реформа, яка не торкається функціонування ВРП і добросовісності його членів, приречена на провал.³³ На цьому тлі створення Етичної ради було визнано "дуже бажаним".³⁴

56. Встановлення процедури, яка може призвести до звільнення діючого члена ВРП, визнаного недобросовісним, саме по собі не суперечить принципу незалежності.

57. Відповідаючи на цей запит про короткий висновок *amicus curiae*, Комісія та DGI спираються на свої попередні думки, в першу чергу на терміновий спільний висновок Венеціанської комісії та DGI щодо проекту закону Про внесення змін до деяких законодавчих актів, що стосуються процедури обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068) (CDL-AD (2021)018). Основні аргументи цього висновку залишаються в силі. У світлі наведених вище відповідей на п'ять питань Конституційного суду, Венеціанська комісія та DGI, проте, хотіли б зазначити, що прийнятий закон № 1635-IX був додатково змінений порівняно із законопроектом № 5068, зокрема, щодо введення норми, яка призводить до автоматичного звільнення діючого члена ВРП, якщо орган не підтвердить або не відхилить рішення Етичної ради про те, що цей член не відповідає критеріям професійної етики та добросовісності.

58. Включення міжнародних експертів до складу Етичної ради може рішенням, що важко сприймається суддями та членами ВРП, але важливо боротися з лихом корупції, не породжуючи нестабільності і ще більшої корупції. Це насамперед корупція, яка послаблює суверенітет держави.

59. При проведенні глобального оцінювання також необхідно враховувати всі процедурні гарантії, передбачені (*серед іншого*) у Регламенті та Методології Етичної ради (Див., наприклад, пункт 3.14), а також той факт, що судовий перегляд є можливим. Априорі рішення Етичної ради, як це вважається, відповідають цим правилам та гарантіям.

---

³² Наприклад, Венеціанська комісія, CDL-AD(2017)020, Україна - висновок до законопроекту Про антикорупційні суди та законопроекту Про внесення змін до Закону Про судоустрій та статус суддів (щодо запровадження обов'язкової спеціалізації суддів з розгляду справ про корупцію та підкуп - пов'язані правопорушення); CDL-AD(2019)027, Україна - висновок про правову базу в Україні, що регулює діяльність Верховного Суду та органів судового самоврядування; CDL-AD(2020)022, спільний висновок Венеціанської комісії та Директорату з прав людини та верховенства права (DGI) Ради Європи щодо проекту поправок до Закону "Про судоустрій та статус суддів" та деяких законів про діяльність Верховного Суду та судових органів (законопроект № 3711).

³³ Венеціанська комісія, CDL-AD(2021)018, Україна - терміновий спільний висновок Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права (DGI) Ради Європи щодо проекту закону Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо процедури обрання (призначення) членів Вища рада правосуддя (ВРП) та діяльності дисциплінарних інспекторів ВРП (законопроект № 5068)" §§ 14 та 16.

³⁴ Там же, § 20.

60. Таким чином, Етична рада як така не виглядає такою, що ставить під загрозу незалежність судової системи або суверенітет України. Однак обмеження на три місяці для виборних або призначаючих органів та автоматичне звільнення діючих членів, якщо ці органи не діють за рекомендацією Етичної ради протягом цього терміну, представляється проблематичним.

61. Що стосується поточної ситуації в ВРП, то, мабуть, втрата кворуму в ВРП була викликана не рішеннями Етичної ради, а масовою відставкою членів ВРП. Навіть якщо Конституційний суд встановить неконституційність деяких положень, це не повинно вплинути на позицію тих членів, які добровільно пішли у відставку і добросовісність яких Етична рада навіть не змогла оцінити.³⁵

62. Венеціанська комісія залишається в розпорядженні Конституційного Суду і української влади для подальшої допомоги в цьому питанні.

Переклад підготовлено Секретаріатом Етичної ради

---

³⁵ Див. статтю 152 Конституції.